

Rapport 2019:10

Marknadskontroll av höga barnstolar

2019:10 Marknadskontroll av höga barnstolar
Konsumentverket 2019

Ansvariga handläggare: Susanne Ståhl(projektledare), Emma Henriksen Kvarth, Maria Holmberg

Sammanfattning

Konsumentverket är marknadskontrollmyndighet för bland annat konsumentprodukter under produktsäkerhetslagen (2004:451), vilken ställer krav på att alla varor som företag erbjuder konsumenterna ska vara säkra och särskilt varor riktade till barn.

För att höga barnstolar ska anses vara säkra ska de minst uppfylla kraven i den europeiska standarden EN 14988. I Konsumentverkets kontroll valdes tio höga barnstolar ut för provning mot utvalda delar av gällande version av standarden för höga barnstolar, EN 14988:2017.

Ingen av de tio kontrollerade stolarna klarade provningen helt utan anmärkning och för fem av stolarna bedömdes åtgärder från näringsidkare vara nödvändig.

Abstract

The Swedish Consumer Agency is the responsible market surveillance authority for consumer products for which the product safety act (2004:451) is applicable. The product safety act requires all goods that companies offer consumers shall be safe and especially goods aimed for children.

For children´s high chairs to be considered safe, they have to at least meet the requirements of the European standard EN 14988 – Children´s high chairs. In the market surveillance activity, there were ten high chairs selected to be tested against selected parts of the current European standard for children´s high chairs, EN 14988:2017.

None of the high chairs passed the test fully and for five of them measures from the economic operator assessed to be necessary.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	1
1.1	Marknadskontroll	1
1.2	Risker kopplade till höga barnstolar	1
1.3	Regler	2
1.3.1	<i>Produktsäkerhetslagen</i>	2
1.3.2	<i>Gällande europastandard EN 14988:2017 - Höga barnstolar</i>	2
2	Urval, metod och genomförande	4
3	Resultat	5
3.1	Bristande säkerhetsinformation	5
3.2	Konstruktionsbrister	5
4	Analys	6
4.1	Skadedata	6
4.2	Säkerhetsbrister	6
	Bilagor	9

1 Bakgrund

1.1 Marknadskontroll

Medlemsstaterna i EU är skyldiga att utföra marknadskontroll av produkter som tillhandahålls på den nationella marknaden. Det är medlemsstaternas myndigheter som ska utföra marknadskontroll och på så sätt se till att produkter som saluförs uppfyller krav på lagstadgade säkerhetskrav. I Sverige är Konsumentverket en av flera marknadskontrollmyndigheter. Konsumentverket är marknadskontrollerande myndighet för konsumentprodukter under produktsäkerhetslagen (2004:451). Produktsäkerhetslagen ställer krav på att alla varor som företag erbjuder konsumenterna ska vara säkra. Syftet med lagen är att förebygga personskador genom att förhindra att farliga varor når konsumenterna.

Konsumentverkets marknadskontrollaktiviteter utförs i huvudsak genom stickprovskontroller inom olika produktgrupper och kan bland annat omfatta provning, dokumentkontroll och kontroll av produktens märkning. Marknadskontroll kan till exempel startas med anledning av ett olycksfall eller att anmälningar lämnats in till myndigheten.

1.2 Risker kopplade till höga barnstolar

Barnläkaren och professorn i folkhälsovetenskap, Staffan Jansson, har i boken "Så skadar sig barn" skrivit om bakgrunden till hur barn skadar sig. Skador är sällan slumpmässiga och det finns stora möjligheter att förebygga olyckor.

För barn upp till tre år är fall en dominerande orsak till skador. Barn skadar huvudet oftare än vuxna och det finns flera orsaker till detta. Ju yngre barnet är desto större är dess huvud i förhållande till kroppen, dessutom sitter barnets tyngdpunkt högre upp på kroppen än hos en vuxen. Strukturen på små barns kranium är mer elastiska än hos vuxna, men ett litet barns tunna skallben skyddar hjärnan sämre mot yttre våld. Barn har en större tendens att utveckla ökad genomblödning efter en skada mot huvudet, vilket kan leda till svullnad av hjärnan (ödem) och skada på grund av det begränsade utrymmet innanför skallbenet.

Det finns studier som tyder på att även mildare skullskador kan ge vissa funktionshinder, framförallt rörande förmågan att läsa och skriva. Lättare skador är ungefär tio gånger så vanliga än svåra. Även om bara några få procent av dem leder till bestående men, finns det anledning att ta dem på allvar då det handlar om en stor grupp barn¹.

På ett antal akutmottagningar och jourcentraler i Sverige har det fram till och med 2017 skett en fördjupad registrering av samtliga inkommande skadefall. Dessa har rapporterats in till skaderegistret Injury Database, IDB, Sverige². Efter en nationell skattning, baserad på skadedata från IDB för perioden 2014 – 2017, visar det att i storleksordning 700 barn i åldrarna 0-3år

¹ Staffan Jansson. Så skadar sig barn, Förlagshuset Gothia AB, 2005,

² IDB Sverige, www.socialstyrelsen.se

årligen uppsökt en akutmottagning efter att ha skadats i olyckor kopplade till användning av barnstolar. I 84 procent av de registrerade olycksfallen förekom någon form av skada på huvudet.

Under 2012 utfördes en EU-gemensam kontroll av höga barnstolar, där 16 marknadskontrollmyndigheter i olika medlemsstater deltog³. Kontrollen koordinerades av Prosafe under *Joint Market Surveillance Action on GPSD Products - JA2012*, vilken finansierades av Europeiska unionen inom ramen för ”programmet för gemenskapsåtgärder inom konsumentpolitiken (2017–2013)”. Resultat från kontrollen visar att fallrisken är den mest representerade risken hos de kontrollerade höga barnstolarna.

European Child Safety Alliance har sammanställt en guide över produkter som kan utgöra en säkerhetsrisk för barn⁴. Enligt guiden är det, i de 28 medlemsländerna, uppskattningsvis 7 700 barn i åldrarna 0–4 år, som årligen uppsökt akutmottagning på grund av skador kopplade till användning av höga barnstolar. De allvarligaste skadorna har uppkommit då barnet har glidit ut stolens benöppning och blivit hängd. I dessa fall har barnet inte varit bältat eller så har barnet varit bältat, men då endast med ett midjebälte. I guiden tas fallrisken upp som den vanligaste orsaken till skada kopplad till användning av höga barnstolar. En annan skaderisk som tas upp är klämrisk.

Senast Konsumentverket utförde en marknadskontroll av höga barnstolar var 2006 och sedan dess har säkerhetskraven i standarden för höga barnstolar skärpts. Den nu gällande standarden för höga barnstolar är SS-EN 14988:2017 Höga barnstolar – Säkerhetskrav och provningsmetoder.

1.3 Regler

1.3.1 Produktsäkerhetslagen

Höga barnstolar är en vara som faller under produktsäkerhetslagen (2004:451) som i Sverige genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet.

Produktsäkerhetslagen ställer krav på att alla varor som företag erbjuder konsumenterna ska vara säkra och särskilt varor riktade till barn. Syftet med lagen är att förebygga personskador genom att förhindra att farliga produkter når konsumenterna. Enligt produktsäkerhetslagen är en produkt säker om den vid normal användning och livslängd inte innebär någon risk eller låg risk för människors hälsa och säkerhet.

1.3.2 Gällande europastandard EN 14988:2017 - Höga barnstolar

Utöver lagkrav finns det standarder som hjälpmedel för att bedöma säkerheten hos produkter. En hög barnstol är en fristående stol som höjer barnet till matbordshöjd och är tänkt att användas

³ Joint Action 2012 GPSD Childcare Articles, Final technical report- High chairs, Agreement No: 2012 82 01

⁴ Child Safety Product Guide: potentially dangerous products. Birmingham: European Child Safety Alliance, EuroSafe; 2013

till barn från att de kan sitta utan stöd upp till tre års ålder. Små barn är en sårbar grupp i vårt samhälle och det är därför viktigt att produkter som är avsedda för barn är säkra. Små barns beteende är många gånger oförutsebart och de kan inte själva undvika risker. Som ett hjälpmedel för att bedöma om höga barnstolar är säkra finns Europastandard EN 14988⁵ som innehåller minimikrav på säkerhet. Kraven och provningsmetoderna i standarden och är framtagna för att reducera tänkbara risker i samband med användande av höga barnstolar.

För att uppfylla säkerhetskraven ska den höga barnstolen bland annat uppfylla standardens krav för antingen passiv eller aktiv fastsättning. Passiv fastsättning innebär att stolen ska vara så pass trång att barnet inte klarar att klättra ur. Ett aktivt fastsättningssystem innebär att den vuxna aktivt sätter fast barnet i stolen med till exempel ett justerbart bälte eller sele. Standarden innehåller även krav på att stolen ska vara stabil så att den inte välter när barnet sitter i den. En annan risk som standarden omhändertar är att barnet inte ska falla ut genom stolens öppningar, barnet får inte heller riskera att glida ur en öppning och bli hängandes i huvudet.

⁵ EN 14988 Höga barnstolar – Säkerhetskrav och provningsmetoder

2 Urval, metod och genomförande

Marknadskontrollen inleddes med en inventering av marknaden genom sökningar på webbutiker på den svenska marknaden. Utifrån inventeringen köptes tio höga barnstolar som skickades till RISE, Research Institutes of Sweden, för provning mot utvalda delar av standard SS-EN 14988:2017. Urvalet av stolar gjordes på ett sådant sätt att det skulle bli en spridning av varumärke, pris och näringsidkare.

I projektets inledande fas skickades ett informationsbrev till ett hundratal näringsidkare som kan tänkas tillhandahålla höga barnstolar på den svenska marknaden (bilaga 1).

Konsumentverket genomförde riskvärderingar av de höga barnstolarna, dels utifrån provningsresultatet, dels genom att granska produkterna. För att få en uppfattning om hur vissa provningsmoment går till samt för att få en tydligare bild av vilka eventuella risker de höga barnstolarna utgör gjordes även ett studiebesök hos laboratoriet.

Efter sammanvägd bedömning av varje hög barnstol (bilaga 2), kontaktades näringsidkare som tillhandahåller respektive stol på den svenska marknaden och ärenden öppnades för samtliga stolar som var med i kontrollen.

En av stolarna köptes från en webbutik som visade sig vara ett danskt bolag, ärendet lämnades därför över till marknadskontrollmyndigheten i Danmark. Konsumentverket kommer att följa vilka eventuella åtgärder som vidtas från den danska tillsynsmyndighetens sida och kommer att säkerställa att stolen åtgärdas på den svenska marknaden.

Då flera av ärendena kommer att drivas efter att projektet slutförts är endast Konsumentverkets bedömning av stolarna redovisade i rapporten.

3 Resultat

Av de tio höga barnstolarna som skickats på provning var det ingen som klarade sig helt utan anmärkning.

3.1 Bristande säkerhetsinformation

Av de tio stolarna har sju inte tillräcklig märkning på produkten, åtta har bristfällig bruksanvisning och för åtta saknades det vid provningen tillräcklig inköpsinformation, se bilaga 2.

3.2 Konstruktionsbrister

Sex av tio stolar har säkerhetsbrister kopplade till konstruktionen, se bilaga 2.

Hälften av stolarna uppfyller inte krav i standarden som är framtagna för att motverka att barn faller ur stolen. Det handlar då om otillåtna öppningar, för lågt ryggstöd, löstagbara smådelar och vassa kanter som är åtkomliga för barn som sitter i stolen. Även risker kopplade till att brickan kan lossna har upptäckts.

Tabell 1. Sammanställning av säkerhetsbrister per hög barnstol, se även bilaga 2.

Namn	Brist					
	Otillåtna öppningar	För lågt ryggstöd	Lösttagbara smådelar	Vassa kanter	Säkerhetsinformation	Brister som inte täcks av standarden
Antilop					x	
Beemo Care Neat					x	x
Hokus-pokus					x	
Kiddo					x	
KAOS Klapp	x	x			x	
Hauck Mack baby deluxe	x				x	
Milton				x	x	
Robust	x	x			x	
Stokke Tripp Trapp					x	
Tower chair	x		x		x	

4 Analys

4.1 Skadedata

Granskningen av skadedata från åren 2014–2017 i IDB visar att ca 700 barn i åldrarna 0–3 år årligen uppsökt en akutmottagning efter att ha skadats i olyckor kopplade till användning av barnstolar. Av den data som finns i systemet finns det en osäkerhet kring hur många skador som är kopplade till just höga barnstolar. Konsumentverket har därför valt att titta på alla typer av barnstolar som registrerats. Bland de skador som registrerats går det inte heller alltid att utläsa orsaken till att barnet fallit ur stolen och det är i många fall oklart om stolen haft någon typ av fastsättningsmekanism som ska hålla barnet på plats.

Utifrån den skadedata som har granskats kan ändå slutsatsen dras att många barn skadar sig på grund av fall från barnstolar. Det är därför av stor vikt att fastsättningen på höga barnstolar fungerar och att den används.

För stora öppningar gör att barnet lättare kan ta sig ur den höga barnstolen och falla i golvet. Stolar med aktiv fastsättning (med sele/bälte) har i regel större öppningar och det är därmed viktigt att barnet alltid sätts fast med medföljande sele/bälte för att förhindra att det tar sig ur stolen, och riskerar att falla i golvet.

För stolar med aktivt fastsättningssystem förutsätts att selen eller bältet alltid används för att uppfylla standardens krav, medan det kan anses vara en förutsebar felanvändning att ett barn sätts i stolen utan att medföljande sele/bälte spänns fast.

4.2 Säkerhetsbrister

Resultatet av provningen visar att det finns bristande kunskap hos tillverkarna om vilken information som ska lämnas tillsammans med produkten för att denna ska anses vara säker.

Det är viktigt att informationen innehåller anvisningar om hur produkten ska användas och för vilken målgrupp den är avsedd. För att användaren ska kunna tillgodose sig informationen ska den finnas på det språk som talas i det land där produkten säljs.

För de höga barnstolarna Antilop, Hokus-pokus, Kiddo, Milton och Tipp Trapp har Konsumentverket bedömt att det är tillräckligt med ett påpekande om de upptäckta bristerna och att myndigheten förutsätter att företagen åtgärdar och rättar till bristerna i kommande produktion. En uppföljning av kontrollen kan komma att bli aktuell.

Av kontrollen kan konstateras att hälften av stolarna har säkerhetsbrister som kan leda till att barnet faller ur stolen eller glider genom en öppning och blir hängandes i huvudet. Detta anses vara allvarligt då den vanligaste skadeorsaken är att barnet faller ur stolen, och den allvarligaste risken bedöms vara att barn glider ut genom en öppning och blir hängd.

Den höga barnstolen Hauck Mac Baby Deluxe klarar inte standardens krav på aktiv fastsättning. Förutom krav på bälte eller sele finns det krav som säger att om stolen har en bricka eller en båge framför barnet så ska det finnas ett grenstopp mellan sitsen och bricka/båge. Alternativt ska benöppningen vara tillräckligt stor, så att barnet inte riskerar att bli hängandes i huvudet om det glider ur stolen. När det gäller Hauck Mac Baby Deluxe har stolen en sele med grenrem, men detta är alltså inte tillräckligt. Skulle barnet sättas i stolen utan selen finns en risk att barnet glider igenom benöppningen och blir hängandes i huvudet.

Den höga barnstolen Tower Chair från danska BudtzBendix är den stol i kontrollen som fått flest anmärkningar vid provningen. Stolen har dels för stora öppningar på sidan, dels för stora benöppningar. Det finns flera risker som är kopplade till för stora öppningar på stolen. För det första ska en stol som saknar sele/bälte ska vara så pass trång att barnet inte kan klättra ur stolen. Har stolen för stora benöppningar är det lättare för barnet att klättra ur. Eftersom fall är den vanligaste orsaken till att barn skadar sig i samband med användning av en hög barnstol är det viktigt att stolen är utformad så att barnet självmant inte kan ta sig ur den. För det andra får det inte finnas öppningar där barnet riskerar att glida igenom öppningar. Risken finns då att barnets huvud fastnar och att barnet blir hängandes i huvudet.

Den höga barnstolen Beemoo Care Neat har visat sig ha en dold risk där brickan inte låser fast ordentligt. Brickan utgör i detta fall sidoskydd samt skydd framför barnet. Om barnet inte bältas fast och brickan skulle lossna finns en stor risk att barnet faller i golvet. Att denna risk inte tagits upp i provningsresultatet tros bero på att det inte finns något metod i standarden där fastlåsningsen av brickan bedöms. Det finns en punkt i standarden där brickan belastas i olika riktningar, men det saknas krav på att den ska klara krafter som kommer underifrån, till exempel som motsvarar att man lyfter/flyttar stolen i brickan eller att ett barn rör sig i stolen och trycker ifrån.

När det gäller de höga barnstolarna Beemoo Care Neat, Tower chair och Hauck Mac Baby Deluxe bedömer Konsumentverket att bristerna är så pass allvarliga att de höga barnstolarna behöver återkallas från konsument.

I och med att stolen Tower chair är köpt från ett danskt bolag och att tillverkaren finns i Danmark, har provningsresultatet och Konsumentverkets bedömning lämnats över till den danska tillsynsmyndigheten Sikkerhedsstyrelsen. Konsumentverket kommer att följa vilka eventuella åtgärder som vidtas från dansk sida och kommer att säkerställa att stolen återkallas från konsumenterna på den svenska marknaden.

Utifrån de brister som upptäckts hos de höga barnstolarna KAOS Klapp och Robust har Konsumentverket gjort bedömningen att det är nödvändigt att stoppa försäljningen av stolarna till dess att bristerna åtgärdats.

De höga barnstolar som Konsumentverket bedömer utgör en allvarlig säkerhetsrisk kommer att notifieras i EU:s informationssystem RAPEX⁶.

⁶ EU-kommissionens varnings- och informationssystem där myndigheter i medlemsstaterna informerar om farliga produkter https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/

Bilagor

Bilaga 1. Informationsbrev

Bilaga 2. Sammanställning resultat och bedömning

Snart genomför vi en marknadskontroll av höga barnstolar

Varje år får små barn uppsöka akutmottagning efter att ha skadat sig vid användning av en hög barnstol. Därför kommer Konsumentverket under våren 2019 att kontrollera om höga barnstolar som säljs på den svenska marknaden uppfyller gällande säkerhetskrav.

Vilka krav ställs på höga barnstolar?

För höga barnstolar finns EU-standard EN 14988:2017 *Höga barnstolar – Säkerhetskrav och provningsmetoder*. Standarden ställer exempelvis krav på funktioner, mått, öppningar, stabilitet, säkerhetsanvisningar och märkning. Höga barnstolar är avsedda för barn från att de kan sitta själva och upp till tre års ålder. Om en hög barnstol har flera användningsområden ska den även uppfylla kraven som ställs för dessa.

Om den inte uppfyller kraven

Om en produkt inte uppfyller gällande säkerhetskrav kan näringsidkaren behöva vidta åtgärder. Konsumentverket eftersträvar i första hand frivilliga åtgärder men myndigheten kan exempelvis kräva följande:

- Att försäljningen stoppas tillfälligt eller permanent.
- Att varan dras tillbaka från försäljningsledet.
- Att varan återkallas från konsument.

Kraven kan riktas mot såväl tillverkare/importör som distributör/återförsäljare.

Hur går kontrollen till?

1. Ett urval av höga barnstolar skickas till ett testlaboratorium för provning mot kraven i standard EN 14988:2017.
2. Konsumentverket granskar resultatet av provningen och gör en riskbedömning.
3. Konsumentverket informerar berörda näringsidkare om myndighetens bedömning och näringsidkaren ges möjlighet att frivilligt åtgärda eventuella säkerhetsbrister. Myndigheten kan även begära in uppgifter om den höga barnstolen från näringsidkaren och kräva åtgärder.
4. En projektrapport publiceras på Konsumentverkets webbplats och information om kontrollen presenteras i ett utskick till näringsidkare som tillhandahåller höga barnstolar.

Vad gäller för dig som näringsidkare i Sverige?

Tillverkare/importör

Tillverkaren är skyldig att se till att varan uppfyller produktsäkerhetslagens allmänna säkerhetskrav och att ha dokumentation som visar att kraven är uppfyllda. Ett sätt att visa att varan är säker är att prova den vid ett testlaboratorium mot en tillämplig och gällande säkerhetsstandard. Som tillverkare är du också skyldig att bedriva ett förebyggande produktsäkerhetsarbete genom att bland annat se till att varan är spårbar, men också att granska och föra register över klagomål som gäller skaderisiker.

En näringsidkares ansvar ser olika ut i olika produktlagstiftningar. Höga barnstolar är en produkt som saknar en produktspecifik lagstiftning och faller därmed under produktsäkerhetslagen. Observera att enligt produktsäkerhetslagen räknas du som tillverkare när du säljer varor under eget namn eller varumärke samt när du importerar varor från länder utanför EU/EES.

Distributör/återförsäljare

Om du köper varor från länder inom EU/EES och säljer dem vidare utan att förändra dem, betraktas du som distributör. Du som distributör ska medverka till att tillverkare kan fullfölja sina skyldigheter enligt produktsäkerhetslagen och ska på uppmaning av myndighet kunna visa upp dokumentation från tillverkaren som visar att en vara är säker.

Läs mer

Läs mer i broschyren ”Säkra produkter - ditt ansvar”. Du hittar broschyren genom att söka efter den i sökfältet på konsumentverket.se eller genom att besöka sidan konsumentverket.se/for-foretag/produktsakerhet/produktsakerhetslagen/

Projektledare vid Konsumentverket: Susanne Ståhl

Har du frågor är du välkommen att kontakta Konsumentverkets växel: 0771 – 42 33 00 eller via e-post: konsumentverket@konsumentverket.se

Bilaga 2. Sammanställning resultat och bedömning

Produkt	Brister	Konsumentverkets bedömning om åtgärder
 <p>Antilop, IKEA AB</p>	Märkningen är lätt att ta bort	Påpekande
 <p>Beemoo Care Neat, Jollyroom AB</p>	<p>Saknas information i bruksanvisningen. Saknas information på svenska i bruksanvisning och märkning.</p> <p>Konsumentverket har även noterat att brickan inte låser fast i stolen som den ska.</p>	Säljstopp och återkallelse
 <p>Hokus-Pokus, Barnsängsfabriken i Bjärnum AB</p>	Saknas information gällande märkning, bruksanvisning och inköpsinformation.	Påpekande
 <p>Kiddo, Br. Ekornes Industri AS Norway</p>	Saknas information gällande märkning, bruksanvisning och inköpsinformation. Saknas information på svenska i bruksanvisning och märkning.	Påpekande

	<p>Klapp, KAOS Norge AS</p>	<p>För stora benöppningar och för lågt ryggstöd. Saknas information i bruksanvisning och inköpsinformation. Saknas information på svenska på förpackningen.</p>	<p>Säljstopp</p>
	<p>Mac Baby Deluxe, Hauck GmbH</p>	<p>Otillåten ben-öppning. Saknar information gällande bruksanvisning och inköpsinformation.</p>	<p>Säljstopp och återkallelse</p>
	<p>Milton, ABA skol AB</p>	<p>Vassa kanter. Saknas information gällande märkning, bruksanvisning och inköpsinformation.</p>	<p>Påpekande</p>
	<p>Robust, Salén & Wicander Teknik AB</p>	<p>För stora benöppningar och för lågt ryggstöd. Saknas information gällande märkning, bruksanvisning och inköpsinformation. Saknas varningar på svenska på märkningen.</p>	<p>Säljstopp</p>

	<p>Tower Chair, BudtzBendix ApS</p>	<p>För stora ben- och sidosidöppningar. Löstagbara smådelar under brickan. Saknas information gällande märkning och inköpsinformation. Saknas information på svenska i bruksanvisningen.</p>	<p>Säljstopp och återkallelse. (Överlämnad till danska myndigheter)</p>
	<p>Tripp Trapp, Stokke AS</p>	<p>Saknas inköpsinformation. Saknas information på svenska på förpackningen.</p>	<p>Påpekande</p>

Konsument
verket · KO

Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad
Telefon: 0771-42 33 00. [konsumentverket.se](https://www.konsumentverket.se)